

SZENTIRMAY RÉKA

PHOTO LONDON 2019

Részlet a Howard Greenberg Gallery (New York) kiállításából a Photo London során, 2019 © Photo London

A Contrasto Galleria (Milánó) falai a Photo London során, 2019 © Photo London

A *Photo London* ötödik, eddigi legnagyobb kiadása 2019. május 16. és 19. között került megrendezésre a londoni *Somerset House* 18. századi épületében. A Temze-parti neoklasszikus palota remek kiállításával egész évben kiváló célpont a fényképészet szerelmeseinek, de koronájának díszé kétségkívül a májusi vásár. Idén **139 galéria** kínálta portékáit, köztük a legnagyobbak, úgymint a berlini *Camera Works* vagy a *Howard Greenberg Galéria* New Yorkból. A kiállítók mellett könyvkiadók, szóló kiállítások és installációk is helyet kaptak. Mindent összefoglalva közel **200 látónivalóval** nézhetett szembe a közönség, nem említve a kapcsolódó szatellit-rendezvényeket. A fesztivál életműdíjával (*Master of Photography*) idén **Stephen Shore-t** (1947) tüntették ki.¹ Amennyiben az embernek csak egy nap áll rendelkezésére, a vásárt bejárni komoly logisztikai kihívás. A szervezés szerencsére brit precizitással történt, habár akadtak a térkép alapján nehezen megtalálható, rejtett kincsek az épület pincerendszerében.

Stephen Shore: *Los Angeles*, Kalifornia, 1969. február 4. © Stephen Shore, a 303 Gallery (New York) jóvoltából

A fő látványosságok között Shore 1969-es képei szerepeltek, amelyek mind egy napon, február 4-én készültek Los Angeles városában. A fekete-fehér sorozatot új, nagyméretű színes képei ellensúlyozták: fél évszázad ide vagy oda, a művész minimalizmusa mit sem változott. A kötelezők között Vivian Maier (1926–2009) is szerepelt, mint az utóbbi évek nagy felfedezettje. Minél

gyakrabban látom Maier képeit, annál jobban értékelem a megkeseredett dadus humorát. Esetében a „kevesebb több” elmélete semmiképp sem állja meg a helyét.

A régi klasszikusok közül Roger Fenton (1819–1869) kapott egy jókora szóló show-t. Lett légyen az a krími háború (1853–1856) vagy épp a brit királyi család, a kiállítás szépen összefoglalta a fényképész életművét.

Vivian Maier: *Cím nélkül*, Chicago, 1962 © Vivian Maier Hagyaték, a Maloof Collection és a Howard Greenberg Gallery (New York) jóvoltából

Tom Wood: *Mad Max*, 1993 © Tom Wood, a galerie Sit Down (Párizs) jóvoltából

A fesztivál igyekezett teret adni a női alkotóknak. Ugyan a *Fotográfia Mestere* cím eddig csak egyszer, Taryn Simonnak köszönhetően jutott női kezekbe (2017), ebben az évben a kiállított művészek mintegy 40%-a került ki a női nem képviselői közül. A fesztivál központjában álló pavilon külsejét idén a *Nők a Fotográfiában* témájának szentelték: itt Rachel Louis Brown (1985), Mary McCartney (1969), valamint a *Deutsche Börse* díjat a *Photo London* ideje alatt elnyerő Susan Meiselas (1948) munkája kaphatott helyet. Van még hova fejlődnie a szakmának a nemek egyenlő képviselésében. A *Photo London* törekvései talán kicsit erőltetettek, de remélhetőleg jó irányba mutatnak. Hogy mindez mennyire őszinte, majd kiderül a következő években megválasztandó *Fotográfia Mesterei* alapján.

Sok látogatót vonzottak Tom Wood (1951) képei: fotói kíméletlenül őszinte humorral ábrázolják az emberi lét különféle verzióit. Az eredetileg festőnek készülő író alkotó képeinek zöme Liverpool utcáinak és mindennapjainak állít emléket.

Claire Aho: *cím nélkül*, 1958 © Az Aho & Soldan Photo and Film Foundation (Helsinki) jóvoltából

Gianni Berengo Gardin: *A kompon*, Velence, Olaszország, 1960 © Gianni Berengo Gardin, a Contrasto Galleria (Milánó) jóvoltából

Kiemelendő az Aho & Soldan néven dolgozó finn páros is, valamint Claire Aho (1925–2015). Heikki Aho (1895–1961) és Björn Soldan (1902–1953) 1924-ben kezdett együttműködni. 1961-ig aktív közös stúdiójukból fényképek ezrei és több mint 400 dokumentumfilm került ki. Heikki lánya, Claire, az 1940-es években csatlakozott a duóhoz. Fotói a született fényképész könnyed alkotásai. Mestersége mestere anélkül, hogy túl komolyan venné magát. Képei, műfajuktól függetlenül, játékosak és könnyedek.

A kínálatban Gianni Berengo Gardin (1930) elegánsan fesztelen fekete-fehér remekművei is feltűntek. Az olasz művész pajkosan művészi fotográfiái első látásra magukkal ragadnak; a műfajjal, Olaszországgal, a mindennapokkal. Vizuális *mindfulness*, a *carpe diem* (és a kompozíció) magasiskolája.

George Legrady: *BBQ, nők [A Fénytorés]* © az Inda Galéria (Budapest) jóvoltából

Edouard Taufenbach: *La-melee [Speculaire]*, 2018 © a Galerie Binome (Párizs) jóvoltából

A *fine art* kategóriában Edouard Taufenbach (1987) képei keltették fel az érdeklődésem. A médium határait feszegető művész újabban Sébastien Lifshitz (1968) francia filmrendező fotógyűjteményének darbjait használja fel kollázsaihoz. Szó szerint: kicsit mintha valahol a film, fényképészet és szobrászat határmezsgyéjén alkotna, Taufenbach amatőr fényképek tucatjait szabdalja fel, majd komponálja újra össze térhatású, dinamikus műveihez.

A magyar alkotók közül a *TOBE Gallery* képviselte Kontha Dóra (1987) kísérleti fotográfiáit szeretném megemlíteni: mindig is szerettem a negatívokkal való játékot, amellyel Kontha „belső tájképeket, képzeletbeli univerzumokat” alkot.³ Az *Inda Galériának* hála Csáky Marianne filozofikus *mixed média* darbjait ismerhettem meg, amelyek emlékeink szerepét, illetve azok folyamatos formálódását dolgozzák fel.⁴ George Legrady (1950) gyerekkori emlékeimet visszaidéző lenticuláris nyomatait szintén hosszan el tudnám nézegetni. Mindez aligha meglepő, hiszen saját családi gyűjteményét értelmezi újra a művész – és a médiaarcheológia szerelmeseként ez a gyengém.

Alapjában véve nem szeretem a hasonló művészeti vásárokat. Célközönségük egyértelműen a tehetősebb

gyűjtők köre, s habár valóban élmény 65 000 dollárra tartott Ansel Adams képekkel találkozni, általában a belépők, katalógusok stb. árát is az ő pénztárcájukhoz szabják. Amennyire demokratikus tehát a fotográfia médiuma, annyira elitista az ilyen jellegű rendezvények legtöbbször.⁵ Ennek ellenére, ha valaki gyorsan és töményen szeretne hozzájutni a legfrissebb piaci információkhoz, valamint kapcsolati hálóját is szívesen fonja nagysebességgel, ezek a megeasemények elengedhetetlenek.

A *Photo London* minden év májusában kerül megrendezésre a Covent Garden-beli Somerset House-ban. A következő nagyszabású vásár Amszterdamban esedékes: a szeptember 20. és 22. között megrendezendő UNSEEN során ismét több tucat galéria mutatja majd tehetéseit, a műgyűjtők legnagyobb örömére.

¹ 2015-ben Sebastião Salgado, 2016-ban Don McCullin, 2017-ben Taryn Simon, 2018-ban Edward Burtynsky kapta.

² A *Photo London* sajtó, hivatalos statisztikája alapján.

³ KONTHA Dóra: „Dreamland”, <http://artnews.hu/2018/08/22/dora-kontha-%E2%80%A2-dreamland>, 2018, Letöltve: 2019. június 25.

⁴ Csáky Marianne: „INDA Gallery is proud to announce a solo presentation of Marianne Csáky's work”, <https://arthereartnow.com/2018/11/01/inda-gallery-is-proud-to-announce-a-solo-presentation-of-marianne-csakys-work>, Letöltve: 2019. június 25.

⁵ Sokatmondó már önmagában az a tény is, hogy csupán 24 országból érkeztek galériák, tehát a világ nemzetjeinek alig több mint egytizede képviseltette magát. (A *Photo London* sajtó, hivatalos statisztikája.)

